

Andreea DUMITRU

„Nu vă fie frică! E doar lumină!”

Știi că există copii pentru care întâlnirea cu Clovnul nu e, neapărat, o experiență plăcută. Înainte de vedea cea dintâi premieră din 2007 a Teatrului Masca, și eu obișnuiam să le găsesc numai defecte: cu chipurile și costumele lor violent colorate, clovni mi se păreau imprevizibili – ba agresivi, ba plângăcioși și demni de milă; ba tandri și prietenoși, ba răutăcioși și gata să se răzbune pentru un fleac. La circ, lucrurile stăteau chiar mai rău: numerele lor din arenă se dovedeau plictisitoare și lipsite de haz, farsele chinuite și toată alergătura inutilă neavând decât un scop: să omoare așteptarea dintre două dresuri formidabile.

Puține spectacole au reușit să-mi tempereze antipatia și emoția rău prevestitoare, resimțită atât de des în preajma clovnilor. Declicul s-a produs abia în sala Teatrului Masca, grație – cred – în primul rând, spațiului său generator de bună comuniune. Într-un asemenea loc, știi parcă, dintr-o ochire, că nu ai cum să găsești *circul-paradă*, care se mulțumește să etaleze performanțele fizice, extravaganțele alcătuirii umane și paietele de camuflaj ale unei condiții mizere. Într-un astfel de loc, privilegiată nu poate fi decât relația de familiaritate dintre public și spațiul de joc, exersarea unei arte a vioșiei, naivității și împrietenirii pe care, în alte condiții, doar copiii o mai dețin.

Interiorul Teatrului Masca (aici, *înăuntru-afară* nu sunt repere întâmplătoare, ci cântăresc enorm în economia unui spectacol) evocă în bună măsură design-ul Sălii de la Grădina Icoanei a Teatrului „Bulandra”. Energia acestui spațiu depinde, astfel, în mod vital, de exploatarea căilor de acces dinspre foaier și culise spre scenă și a culoarelor dintre rândurile cu spectatori. Este exact ceea ce se petrece în timpul spectacolului *Clovnii*, mai mult decât în oricare altă montare a Teatrului Masca. Iar diferența se vede și în calitatea electrizantă a atmosferei create la finalul unui evident tur de forță.

De la bun început, *clovnii* „năvălesc” de pretutindeni, luându-i prin surprindere pe spectatori și molipsindu-i cu verva lor. Grupul e zgomotos și exuberant, dar câtuși de puțin uniform. În arena miniaturală, cu prețioase fundaluri roșii, ei se impun ca tot atâtea personaje atașante, și nu doar prin poveștile, secretele și dramele lor. Costumele scenografei Sanda Mitache, variațiuni pe tema tradiționalului costum, contribuie și ele la conturarea personalității fiecărui clovn. În scenă vezi nu doar meloane, nasuri roșii, peruci roșcate, pantofi mult prea mari, cu bot prelung, pantaloni largi și redingote negre, ci și pălării elegante, chiar extravagante, tutuuri, rochii cu volane suprapuse, burți, coapse și chiar săni falși. Faptul că actorii care îi interpretează sunt, aproape toți, foarte tineri ar putea explica aerul copilăros, ușor inconsistent al acestor clovni. Felul lor direct, aproape nerăbdător de a-și duce sarcinile la îndeplinire e, de aceea, mai puțin poetic sau liric, dar cu certitudine e unul ludic în chip molipsitor.

Cu asemenea protagoniști, nu-ți rămâne decât să caști ochii larg și să ciulești urechile mari pentru a savura pățaniile, în fond, arhetipale ale vieții de clovn. De la celebrele *schiafe*, administrate în doi, în trei, în câți vrei..., la nelipsitele competiții (săritura la „basculă”, în repetate rânduri amânată din pricina unui clovn care împrășcă spectatorii cu apă), de la răzbunări fanteziste (precum cea cu ștersul

Foto: Livia Geabelea

Cosmin CREȚU și Magda FRÂNCU

pantofilor pe costumul partenerului, executată din cele mai inedite poziții), la exhibiții pure ale unor talente imaginare (specialitatea clovnului care se „antrenează” pentru săritura în înălțime, amenințând că: „O să sar cel mai sus cât există”, pentru a trișa de fiecare dată). Printre episoadele comice sunt inserate la fel de firesc povestea sentimentală a clovnului timid îndrăgostit de frumoasa trapezistă, numere de magie (cântatul la un xilofon închipt din baloane de săpun), tradiționale numere de circ (spectaculoasa dresură a clovnilor-cai!), dar și numere inedite precum concertul absolut la care participarea e condiționată de proba „reflectorului” (or, cum instrumentiștii se sfiesc să pătrundă în „cercul atenției”, copiii din public le sar prompt în ajutor: „Nu vă fie frică! E doar lumină!”)

Să nu uităm, însă, că atunci când e vorba de clovni, chiar și în atmosfera cea mai festivă se poate insinua un tremolo înduioșător. Așa încât din arenă nu lipsesc personajele grave, gingașe și triste, așa cum e, de pildă, Pierrot, maestrul de ceremonii, a cărui moarte (simulată, firește) reprezintă nu doar un contrapunct necesar, dar și o delicată formă de împrietenire cu ideea de moarte – singura de conceput, de altfel, în fața unor mici spectatori. Ceea ce nu înseamnă că actuala versiune a celui mai vechi titlu din repertoriul Teatrului Masca e genul de experiență de la care te poți sustrage pretextând că ești prea bătrân.

Teatrul Masca – Clovni. Scenariul și regia: Mihai Mălaimare. Costumele: Sanda Mitache. Muzica: Paul Urmuzescu. Coregrafia: Ioan Tugearu. Cu: Sorin Dinculescu (Tonino), Magda Frâncu (Mimi!), Dora Iftode (Dario), Cosmin Crețu (Pepo), Ana Daponte (Any Fratellini), Nicolae Pungă (Bario), Aurel Sorin Sandu (Bepo), Valentin Mihalache (Clovnul alb), Alina Crăiță (Ninny), Ana Turoș (Zippo), Katy Balcă (Nino), Laura Dumitrașcu (Lola). Data premierei: 20 ianuarie 2007.